

PROJEKT: KARÁCSONYI ÜNNEPKÖR

Általános iskola 3-4. évfolyama

Feldolgozás módja

Téma: Karácsonyi ünnepekör

Közösen feldolgozandó:

- A karácsonyról, a karácsonyi ünnepekről általában
- Karácsonyi jeles napok, népszokások

Választható altémák:

Egy dramatikus népszokás feldolgozása:

- Betlehemezés
- Regölés
- Lucázás (kotyolás,..)

Ajánlott: Az általános iskola 3-4. évfolyamos tanulói számára

Időterv

1 hónap+ 1 nap:

November közepétől karácsonyig (a téli szünet előtti utolsó tanítási napig)

Irodalom (általános iskola 3-4. osztály)

- 2 óra/ hét; összesen: 8- 10 óra

Környezetismeret (általános iskola 3-4. osztály)

- 1 óra/ hét; összesen: 4- 5 óra

Technika- Rajz (általános iskola 3-4. osztály)

- 2 óra/ hét; összesen: 8- 10 óra

Ének-zene (általános iskola 3-4. osztály)

- 1 óra/ hét; összesen: 4-5 óra

Testnevelés: (általános iskola 3-4. osztály)

- 1 óra/ hét; összesen: 4-5 óra

UTOLSÓ NAP:

- beszámolás, produktumok bemutatása

ÓRATERV

Irodalom	8- 10 óra
Környezetismeret	4- 5 óra
Technika- Rajz	8- 10 óra
Ének- zene	4- 5 óra
Testnevelés	4-5 óra
ÖSSZESEN:	28 - 35 óra

Célok

- Szerezzenek élményeket az ünnepnapokra - s a karácsonyra - történő előkészületekről, az előkészületek hangulatáról. Érezzék át a hétköznapi és ünnepnapok váltakozását, ritmusát, a karácsony ünnepére való adventi előkészületet.
- Éljk át az örömszerzés örömét az ünnephez tartozó jókívánságok, karácsonyi köszöntők, kántálók, dramatikus szokások megismerése által.

- Váljanak a szokások felidézésével aktív részesévé, előadójává, átélőjévé a hagyománynak.
- Ismerjenek meg az alábbi dramatikus játékok közül legalább egyet:
  - betlehemes
  - lucázás
  - regölés
- A dramatikus játékok elsajátításával, felidézésével váljanak aktív részesévé, előadójává, átélőjévé a hagyománynak.
- Éljk át, idézzék fel:
  - az ősi termékenység-, bőség- és párokat összevarázsló regölés szokásának sajátos samanisztikus varázsát.
  - a lucázás ősi termékenységvarázsló, mágikus, adománykérő kántálásnak a játékosságát, humorát
  - a betlehemes játék során a bibliai történet és a népi kultúra találkozásának szépségét és humorát.
- Ismerjenek meg a szokásokhoz kapcsolódó hiedelmeket

- Ismerkedjenek meg az örömszerzés élményével a család tagjainak/ az osztálytársaknak, barátoknak készített, nyújtott ajándékokon keresztül
- Ismerjk meg Jézus születésének bibliai történetét. Bővüljenek ismereteik Jézusról a bibliai történetének olvasásán / megnézésén keresztül
- Szerezzenek tapasztalatot a decemberi időjárás megfigyelésében, a búza csíráztatásában, a könyvtár önálló használatában
- Ismerjenek meg boszorkány - szereplős meséket, történeteket

- Fejlődjenek a különböző tantárgyakhoz kapcsolódó készségeik, képességeik

Tartalom, tevékenység

IRODALOM

/ A TÉMA BEVEZETÉSE/

Kérdések:

- Mettől meddig tart a karácsonyi ünnepkör?
- Milyen ünnepek, jeles napok találhatóak a karácsonyi ünnepkörben?
- Milyen népszokások vannak a karácsonyi ünnepkörben?
- Mit ünneplünk karácsonykor?
- Kinek a születésére emlékezünk karácsonykor?
- Milyen bibliai történetet ismersz, amely a karácsonyi ünneppel kapcsolatos?
- Mi a karácsonyfa? Miért ezt a fát használjuk a karácsonyi ünnepeken?

Tevékenységek:

- Beszélgetés a családok karácsonyi ünnepéről (Hogyan ünneplitek? Mit szoktatok csinálni? Stb.).
- Saját ünnep létrehozása: „Fantázia – ünnep”.
- Ünnepkörrel kapcsolatos ismeretek gyűjtése különböző információforrásokból:
  - könyvekből
  - internetről
  - szülőktől
  - könyvtárhasználat
  - Idős emberek meglátogatása, kikérdezése (előtte annak feltérképezése, hogy kik azok az emberek, akiket meg lehet kérdezni. Vállalkoznak –e beszélgetésre, időpont megbeszélése, stb. Nagyon fontos, hogy a kiscsoport előre gondolja át, hogy mit fog kérdezni az ünnepkörről, lehetőleg írják le kérdéseiket). Ha lehetőség van rá, magnófelvétel készítése a beszélgetésről
- A település / vagy a települést magába foglaló tájegység / karácsony- ünnepköri szokásainak gyűjtése
- Ünnepkörrel kapcsolatos ismeretterjesztő szövegek olvasása, feldolgozása
- Ünnepkörrel kapcsolatos versek, mesék, bibliai történetek meghallgatása, olvasása, feldolgozása

Dramatikus népszokás kiválasztása, feldolgozása drámajátékos módszerekkel:

1. BETLEHEMEZÉS

- Betlehemes játék felolvasása, vagy videóról, esetleg élőben történő megtekintése.
- Betlehemes játékok jellemzői:
  - szerep
  - szöveg
  - cselekmény
  - jelmez
  - koreográfia
- A betlehemes játék feldolgozása :
  - Hány szereplője van?
  - Kik a szereplők?

- Szereplők tulajdonságai?
- Szereplők ruházata, kinézete, eszközei
- A betlehemes dalainak megtanulása hallás után

- Szituációs játékok a betlehemesben szereplőkkel kapcsolatosan
  - pásztorok, öreg pásztor / betyár/ huszár/
  - Gáspár, Menyhért, Boldizsár
  - angyalok
  - József, Mária

- A betlehemes játék kisebb csoportok tagjaira kiosztva (több szereposztás)
- Saját szöveggel a történet előadása
- Szöveg hallás utáni tanulása
- Párbeszédgyakorlása

- A betlehemes játék előadása
  - egy - egy osztályba bezórgetve / előre megbeszélve az ott dolgozó pedagógussal, gyerekekkel /
  - Ahol megoldható, ott a szülőkkel előre megbeszélten egy-egy háznál is előadható a betlehemes szokása

2. LUCÁZÁS

A lucázás elsajátítása: az ének és a szöveg tanulása, szereposztás, eszközök

A Lucázás elsajátítása

- A jókivánságok szerepe az ember életében, a régi emberek életében.
- Kiscsoportos munka: jókivánságok gyűjtése, alkotása. A jókivánságok előadása a többiek előtt
- A hiedelmek szerepe az ember életében, a régi emberek életében.
- Lucaszék és a "boszorkányok" meglátása:
  - Kik voltak a boszorkányok?
  - Ti milyennek látjátok őket?
  - "Boszorkányos" történetek alkotása, eljátszása
  - A "jó" és a "rossz" a mesékben. Mese és valóság.
- A lucázás elsajátítása: az ének és a szöveg megtanulása
- A lucázás szereplői, viselete, eszközei
- Lucázás megtekintése videóról

3. REGÖLÉS

A téli napforduló pogánykori maradványait megőrző népszokás eljátszása.

Szertartásjáték:

az ősi termékenység-, bőség- és a párokat összevarázsló szokás sajátos samanisztikus varázsának felidézése, átélése.

A Regölés elsajátítása:

A regöléshez kapcsolódó kifejezések jelentésének megismerése.

- A jókivánságok szerepe az ember életében, a régi emberek életében.
- Kiscsoportos munka: jókivánságok gyűjtése, alkotása. A jókivánságok előadása a többiek előtt
- A régi sámánok . A varázsigék szerepe a régi emberek életében
- A regölés elsajátítása: az ének és a szöveg megtanulása
- A regölés szereplői:

- regölők
- a regösöket fogadó házbéliek (felnőttek, gyerekek)
- Életjáték: regösöket fogadó házbéliek:
  - a házbéliek, szomszédok vidám együttléte
  - regölők közelednek - gyerekek rohan a hírrel
  - regölés
  - a regölőket marasztalják, dalolás, táncos játékok,

TESTNEVELÉS

Dramatikus népszokás kiválasztása, feldolgozása:

1. BETLEHEMEZÉS

- Betlehemes játékok mozgásanyagának megtekintése videóról, esetleg élőben
- Betlehemes játék mozgásanyagának az elkészítése
- Betlehemes pásztortánc tánclépéseinek elsajátítása, megtanulása:
  - körtánc összefogózva és összefogózás nélkül
  - lassú és gyors
  - csörgős bot használata

2. LUCÁZÁS

- Lucázás (kotyolás, palácsolás, heverés) mozgásanyagának megtekintése videóról, esetleg élőben
- Az alakoskodás és a köszöntés
- A dramatikus játék mozgásanyagának az elkészítése

3. REGÖLÉS:

- A hagyomány megismerése.
- Ének-, szövegmondás és mozgás egysége.
- A regölés érzelmi motívumai.
- Csoportos kötetlen mozgás gyakorlása.
- A jókívánság és ajándékozás táncos megfogalmazása.

ÉNEK- ZENE

- kántálás elsajátítása, köszöntő dallamok
- Betlehemes dalok
- Lucázás sajátos ritmus és dallamvilága
- Regölés ritmus és dallamvilága

- láncos botok, csörgős botok használata
- ritmusfa
- köcsögduda
- csattogólap
- nyeles fadob
- ütésre rezgő
- kolomp

TECHNIKA- RAJZ

1. BETLEHEMEZÉS

- Betlehemes játékok videón történő megtekintése során azok tárgyi és eszköz- valamint színvilágának elemzése, feldolgozása
- A betlehemes kellékeinek, eszközeinek az elkészítése
  - A betlehemi istálló elkészítése a kis Jézus jászolbölcsőjével, József és Mária figurájával.
  - Szereplők ruházata:
    - Angyal: fehér ruha, lepedő, fejre ezüstsillag
    - Pásztorok: kifordított bunda, fejre kucsma, kézbe pásztorbot
    - Öregapó: ugyanaz mint pásztorokon, szakáll és bajusz
    - Egyéb szereplők lehetnek még:
      - Betyár: szoknyaszerű, széles gatya, pitykés mellény, fokos
      - Huszár: zsinóros mente, piros nadrág, csizma, csákó, kard
- Láncos bot,

2. LUCÁZÁS

- Lucázás videón történő megtekintése során azok tárgyi és eszköz- valamint színvilágának elemzése, feldolgozása
- A lucázás jelmezeinek az elkészítése
  - Arcfestés („kormozás”).
  - Szereplők ruházata: fehér lepedők
  - „Adománygyűjtő tarisznya” készítése
- Pásztorbot faragás
- Boszorkánybáb készítése
- Boszorkány-ábrázolás

3. REGÖLÉS

- Regölés szokásának videón történő megtekintése során azok tárgyi és eszköz- valamint színvilágának elemzése, feldolgozása
- Fotók megtekintése a regölésről.
- Regölés eszközeinek az elkészítése:
  - köcsögduda készítése
  - csörgős- láncos- bot készítése
  - nádsíp készítése
- Vizuális ábrázolás:
  - térbeli mozgás: lépő, hajló figura (rajz, plasztika)
  - csodaszarvas ábrázolások
  - sámánok és regösök ruházata, eszközei

4. KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK VÁLOGATÁSRA

- Karácsonyi ételek, díszek készítése: Öltöztessük fel a "Mi fánkat!"
  - A tanterem ünnepi díszbe öltöztetése
- Adventi koszorú készítése

- Adventi házikó készítése
- Gyertyakészítés,
- Mézeskalács készítése közösen

- Lucaszék készítése
- Boszorkánybáb - készítés filcből, textilből, fakanálból (botból)

KÖRNYEZETISMERET

Karácsonyfa - életfa

- Beszélgetés a lombhullató és az örökzöld növényekről., téli erdők képeiről. Az örökzöld növények, mint az élet jelképei.
- Az örökzöld növény jellemzői

Téli természet, téli időjárás-öltözködés

Luca - kalendárium készítése

- Időjárás megfigyelése Luca naptól karácsonyig

Luca- búza csíráztatás

ZÁRÓNAP

1. Beszámoló:
  - fenyőfa, örökzöldek
2. Választott dramatikus játék bemutatása:
  - Betlehemes
  - Lucázás
  - Regölés
3. Versek, mesék előadása
5. Képző- iparművészeti kiállítás az elkészült alkotásokból
6. Kézműves játszóház (karácsonyi díszek készítése)
7. Éneklés-zenélés

Feltételek

Dramatikus játékokhoz (betlehemes, lucázás,regölés):

- szereplők ruházata:

fehér lepedők, fehér színű hosszú ruhák,
kifordított bundás belésű kabátok,
kucsma
szoknyaszerű, széles gatyka,
mellény,
csizma
piros nadrág

- szereplési eszközök:

fokos
fakard
bot és láncdarab
csörgős bot készítéséhez: botok és söröskupakok, szögek, kalapács
csákó készítéséhez: nagy alakú műszaki/félkemény papír, festékeszközök,
olló, ragasztó

szalma, fadarabok (lucázáshoz)

- köcsögduda elkészítéshez: szélesszájú köcsög, disznóhólyag és nád, valamint gyanta a megszólaltatáshoz

- betlehemi istállóhoz: nagyobb kartondobozok, természetes anyagok: csuhé, szalma, vessző, színespapírok, vékony spárga, megmunkáláshoz eszközök.

- arcfesték

- szövőszékek/szövőkeret, fonalak

Természetes anyagok: diók, tobozok, csuhé, szalma;

Különböző színű kreppapírok, csomagoló papírok, papírdobozok, t

Textilhulladék, textil, filc, fakanál-bot

Liszt, só, vékony spárga, ollók, folyékony ragasztó, festékek, színesek, ceruzák

Mézeskalácskészítéshez: konyha, hozzávalók: 20 dkg méz, 10 dkg cukor, 5dkg zsír, 2 tojás, 50dkg liszt, 1 sütőpor, 2 kávéskanál őrölt fahéj, 1 kávéskanál szegfűszeg; Cukormáz: 20 dkg cukor, egy tojásfehérje, kis kávéskanál kakaó,

Gyertyakészítéshez: sima fehér gyertyák, gyertyacsonkok, üres konzervesdoboz, fazék, vízforralási lehetőség (gáztűzhely), nejlonharisnya, porfesték, zsírkréta, fonal, öntőformák (különböző tálcák, poharak, merőkanál

Magnetofon-, ill. videofelvétel karácsonyi dalokról, szokásokról

Képek : téli erdőkről, bibliai jelenetekről (képzőművészeti alkotások reprodukciói)

Könyvtár- internethasználati lehetőség

Csíráztatáshoz: búzaszemek, ültető edények (cserép,..)

A projekt várható eredményei

A három választható – karácsonyi ünnepkörhöz tartozó – dramatikus szokások közül egy mélyreható megismerése:

1. Betlehemes:

- A betlehemes játék ismerete:
  - a játék történetének, cselekményének az ismerete
  - jellemző szereplők ismerete:
    - Angyalok
    - Pásztorok
    - Öregapó
  - Elsajátított betlehemes pásztortánc, s annak motívumai; eszközös tánc
  - Dallam- és ritmuselsajátítás, tudás
  - Szövegismeret, párbeszédismeret
  - Jellemző viseletek, használt eszközök ismerete
  - A szokás gyakorlásának ideje módja
  - Stílusos előadás

2. Lucázás:

- A dramatikus játék ismerete:
  - termékenységvarázsló, mágikus, adománykérő jellege
  - a szokásjáték forgatókönyve
  - Dallam- és ritmuselsajátítás, tudás
  - Szövegismeret
  - Jellemző viseletek, használt eszközök ismerete
  - A szokás gyakorlásának ideje módja
  - Stílusos előadás

3 Regölés:

- A dramatikus játék ismerete:
  - a szokás eredete, samanisztikus kapcsolatai
  - játék fő szerkezeti elemeinek az ismerete (Erdély- Dunántúl):
    - bevezető
    - szarvas-ének
    - gazda- ének
    - összeregölés-párosítás
    - záradék (adományra felhívás, majd elvonulás)
  - Dallam- és ritmuselsajátítás, tudás
  - Szövegismeret
  - Jellemző viseletek, használt eszközök ismerete
  - A szokás gyakorlásának ideje módja
  - Stílusos előadás

A dramatikus játékokhoz kapcsolódó kifejezések ismerete, tudásanyaga.

Zaj- és ritmuskeltő, valamint dallamhangszerek ismerete:

- Ritmushangszerek, ritmuskeltésre alkalmas tárgyak
- Kőcsögduda készítése, megszólaltatása
- Nádsíp készítése, megszólaltatása
- Hangszeres tanszakokon folyó oktatás eredményei

Irodalmi ismeretek a karácsonyi ünnepkörrel kapcsolatosan:

- bibliai történetek
- „boszorkányos” mesék, történetek
- „csodaszarvas”- történet
- fogalommagyarázatok- értelmezések
- hiedelmek

Tárgyalgatás, anyagalkítási technikák, ismeretek a téma feldolgozása során:

- karácsonyi díszek
- mézeskalács- gyertyakészítés

Időjárásmegfigyelések végzésének tudatosulása

Lombhullató és örökzöld növények megkülönböztetése, jellemzőik

A csíráztatás

Kérdések, feladatok a téma feldolgozásához

1. Kikkel szoktad együtt tölteni a szentestét?

2. Ki (vagy kik) szokta (szokták) a karácsonyfát díszíteni nálatok?

3. Rajzold le a karácsonyfákat! Kiscsoportban rajzoljatok egy közös karácsonyfát feldíszítve!

4. Milyen ajándékokkal szoktál a családod tagjainak kedveskedni? Beszéljétek meg kiscsoportban!

Van - e olyan ajándék, amelyet te magad szoktál elkészíteni?

5. Mit szeretnél karácsonyra kapni?

6. Mi a kedvenc karácsonyi ételed?

7. Hogyan telik el nálatok egy karácsonyi ünnep?

8. Bibliai történetek :

- A " *Mária és József szállást keres* " jelenet kapcsán

- Játsszátok el !: Nincs hol laknod, este megérkezel egy városba. Nagyon hideg van. A fák havasan, deresen hajladoznak a melegen világító ablakok előtt.

- Te vagy az, akihez bekéredzkednek. Beengeded e őket vagy nem. Indokold döntésedet!

- Mindennap olvassuk az újságban, halljuk a tv-ben, hogy "ide törtek be, azt rabolták ki". Mit tennél, ha valaki , / vagy valakik / becsöngetne hozzád?

- Kihez /kihez / lennél bizalommal, s kikkel szemben vagy bizalmatlan?

- Hol született Jézus? Milyen körülmények között?

- Mi vezette a napkeleti bölcseket

- Milyen ajándékokat vittek a napkeleti bölcsek Jézusnak? Ti milyen ajándékot vinnétek neki?

Beszéljétek meg kiscsoportban! Le is rajzolhatjátok!

9. Betlehemes játék /ok /

- Kik a szereplői a betlehemes játékoknak ?

- Melyik a leghumorosabb pásztor?

- Melyik szerepet vállalnád legszívesebben?

- Játsszátok el:

- Ketten beszélgettek. Az egyikőtök mondani akar a másíknak valamit, az viszont nagyothall.

- Pásztorok vagytok! A juhokra vigyáztok kint a hegyekben. Megtámadja a

nyáját egy farkascorda

- Pásztorok vagytok. Elindultok betlehembe. Ajándékot visztok Jézusnak. Hosszú út áll előttetek. Gyalog mentek a nagy útra. Ki milyen ajándékot vinne?

- Osszátok ki egymás között a szerepeket! Ki melyik szerepet játssza?
- Miért így osztottátok ki a szerepeket?
- Gyakoroljátok be a szöveget, majd mondjátok el szerepek szerint!
- Milyen jelmezek és eszközök kellene az előadáshoz? Gyűjtsetek össze! (pásztorok ruházata, eszközei; angyalok ruházata, eszközei). Kérd a szüleid segítségét is.
- Ha megtanultátok a szöveget, s szerepek szerint el tudjátok mondani, tervezzétek meg a betlehemes mozgását: például ki mikor jön be, hová áll, miért oda áll, hogyan mozogjanak együtt és külön, stb.
- Ha mindennel készen vagytok, adjátok elő a betlehemest (vagy betlehemes részletet)

10. Készítsünk mézeskalácsot!

A mézet, a cukrot és a zsírt megmelegítjük, de nem forraljuk fel. Lehűtjük, majd belekeverjük a tojásokat és a fűszereket. A lisztet és a sütőport apránként szitáljuk a masszához, először elkeverjük, majd jól átgyúrjuk. 30 percig pihentetjük, utána lisztes deszkán kézfok vastagságúra nyújtjuk ki. Formázzuk, majd zsírozott, lisztezett tepsiben, közepes hőfokon kb. 10 percig sütjük. Kisütés után cukormázzal, cukorgönggyel, mandulával, mazsolával, vagy dióval díszíthetjük. Cukormáz: 20 dkg cukrot simára keverünk egy tojás fehérjével. Ez a pép jól színezhető cékla, spenót vagy sárgarépa - reszelék levével, de eredeti fehér színben is jól alkalmazható. Ha barna színt szeretnénk, egy kis kakaót kell belekeverni.

Kérdések, feladatok

1. Gyűjtsetek jókívánásokat tartalmazó népszokásszövegeket a könyvtárban
2. Írjatok egymásnak, ismerőseiteknek, családtagjaitoknak jókívánásokat! Adjátok elő!
3. Mikor van Luca napja?
4. Milyennek képzeld a boszorkányokat? Keressetek olyan meséket, ahol a boszorkányok "rosszak",s olyat, ahol jók!
  - Mivel közlekednek a boszorkányok?
  - Gyűjtsetek tulajdonságot jelölő szokat a boszorkányokról
  - Hogyan néznek ki a boszorkányok?
  - Készítsetek kiscsoportban képet a boszorkányokról
  - Írjatok történetet, amelyben boszorkány is szerepel. Találjátok ki a többi szereplőt is!
5. Készítsünk Luca - kalendáriumot
A Luca naptól karácsonyig terjedő tizenkét nap időjárását figyeljétek meg. Régen ebből jósoltak a következő év hónapjainak időjárására

NAP	HÓNAP	IDŐJÁRÁS
1. nap	= január	
2. nap	= február	
3. nap	= március	
4. nap	= április	
5. nap	= május	
6. nap	= június	
7. nap	= július	
8. nap	= augusztus	

9. nap	= szeptember	
10. nap	= október	
11. nap	= november	
12. nap	= december	

6. Csíráztassunk búzát! Luca - búza

Ültessünk el két egyforma edénybe azonos mennyiségű búzát! Az egyiket rendszeresen naponta öntözzük meg vízzel, a másikat csak hetenként egy alkalommal. Hasonlítsuk össze a két cserép növényeit (Figyeltessük meg a nedvesség szerepét a növekedésben).

Régen Luca napkor búzát ültettek cserépbe, öntözték, hogy karácsonyra kizöldüljön, hogy legyen a Jézuskának búzája. A lábasjóság ételébe keverték, mert Jézus köztük született. Azt is mondták, hogy ez védte az állatot a megbetegedéstől

7. Jósoljatok ti is magatoknak (Luca napi jóslás alapján)

Kérdések, feladatok

1. Mit jelent advent ?
2. Mettől meddig tart advent ?
3. Mikor vannak az alábbi névnapok? Keressétek meg a naptárban!

ANDRÁS NAPJA:

MIKLÓS NAPJA:

---

4. Mikor van karácsony? Keressétek meg a naptárban!

---

5. Számítsátok ki az alábbiakat / Használjatok naptárt/ !

- Hány nap telik el András - naptól advent kezdetéig?

- Hány nap telik el advent és Luca - napja között?

- Hány nap telik el Luca - napja és karácsony között?

- Hány nap telik el karácsony és vízkereszt között?

6. Elevenítsétek fel az adventi gyertyagyújtás szokását!

- Hány gyertyát kell meggyújtatnotok?

7. Készítsetek adventi koszorút!

Vegyetek egyszerű fenyőkoszorút a virágboltban! Ha a hagyományt akarjátok követni, akkor piros gyertyákat állítatok a gyertyatartóba és piros selyemszalagot csavarjatok a fenyőágak közé, s ezt használjátok a felerősítéshez is.

Vájjatok ki egy sablont keménypapírból, és segítségével vörös-, ezüst-, és aranszínű kartonból készíttetek kisebb - nagyobb csillagokat, szíveket úgy, hogy kettőt - kettőt ragassz össze.

A díszítéshez használhattok aranyozott diókat, süteményeket, karácsonyfadíszeket.

Ha az adventi koszorút az asztalra szánjátok, almával, mandarinnal, tobozokkal, makkal, szárított mákgubókkal, szalmavirágokkal tehetitek ünnepélyesebbé.

8. Készítsetek adventi naptárt!

9. Mikor van vízkereszt?

10. Milyen szokások kapcsolódnak vízkereszthez?

11. Hogyan előzhetjük meg a betegségeket?

- Milyen testmozgásokat végeztek az egészségetek megőrzése érdekében?

- Mit kell ennetek, ha egészségesek akartok maradni?

- Hová fordultok segítségért, ha valaki beteg lesz a családban?

12. Mutassátok be, játsszátok el némajátékkal!

- "Hű, de egészségesen élek! "

- "Már megint elkapott ez a fránya nátha ! "

- " Segítség! A szomszédom eltörte a lábát!"

- " Szúr az oldalam"

13. Tanuljátok meg a regöséneket! Mutassátok be!

14. Készítsétek el a regölés eszközeit!

Szövegek, dalok a téma feldolgozásához

Betlehemezés

A Magyar karácsonyi ünnepekör egyik legkedvesebb szokása a betlehemezés. Karácsony előtt jártak házról-házra és némi harapnivaló, koccintanivaló kíséretében mutatták be játékukat a *betlehemes* fiúk, legények. Ebben a hagyományos játékban Jézus születésének eseményei elevenednek meg, ma már inkább csak a Szent Család szálláskeresése, a pásztorok imádása, esetleg a háromkirályok látogatása, többnyire gyermekek előadásában. A középkorban azonban az egész karácsonyi eseménysort felnőtt férfiak mutatták be misztériumjátékok keretében a templomban. Ezek egyikének sem ismerjük a szövegét, de a 17-18. századtól a laikus társaságok előadásairól már maradtak fenn tudósítások. A 19. századtól a betlehemezés két formáját láthatjuk: a bábokkal és az elő szereplőkkel megjelenített karácsonyi játékokat. Az előbbi főleg a Dunántúl és a Felső-Tisza vidékén gyakorolták, míg Erdélyben inkább az utóbbi hódított. A bábtáncoltatást a középkorban az oltáron mutatták be, s mivel később világi elemek is szövődtek az előadásban, kitiltották a templomból. Csupán a betlehemi istálló és a Szent Család kicsinyített mása maradhatott meg a szentelek falak között. Az élőképszerű, ma is látható betlehemesek tehát az egykori bábjátszás. Betlehemes játékaiknak a legarchaikusabb rétege Erdélyből származik, ezek egyes részletei, motívumai egész a 17. századig vezethető vissza. Ecsegről, a 17. századból származik a betlehemes játék első magyar nyelvű emléke. Számos hagyományörző csoport (például a rimóci) élteti tovább a Palócföldön oly sajátos szép szokást.

Ugocsai betlehemes

Szereplők:
Két angyal, Öregapó
Betyár, Juhász
Huszár, Bojtár

Az angyalok hosszú, fehér inget viselnek, a fejükön ezüst csillag, kezükben szalmatetős, favázás betlehem. A betyáron szoknyaszerű, széles gatyva és pitykés mellény, egyik kezében fokos, a másikban persely. A huszáron zsinóros mente, piros nadrág, csizma, csákó, kezében kard. Öregapó, a juhász és a bojtárok kifordított subában vannak, fejükön kucsma, kezükben magas pásztorbot., öregapón nagy szakáll és bajusz.

Betyár *(egyedül belép a szobába):*

Jó estét kívánok mind az egész háznak,
a házigazdának, meg az apróságnak.
Kis Jézus nevében betlehemet járunk,
hogy be is jöhessünk, szívből azt kívánjuk.

(kiszól:)

Gyertek be, angyalok, pásztorok!

(A huszár és öregapó kivételével mind bejönnek. A két angyal leteszi a betlehemet az asztalra és kétoldalt melléje áll.)

Mind *(előneklik a „Mennyből az angyal” első két versszakát)*

Betyár *(középre áll, és szaval):*

Betyár vagyok, betyár, az apám sem volt más
ostor fityeg vállamon, pedig karikás.

Minapában, mikor errefelé jártam,
a földesúrhoz is bemenni találtam.

Leváltam perselyem asztalára, s mondom:

- Töltse meg arannyal, mert vérét kiontom!

Megijedt ám nagyon, s megtömte arannyal,
én meg eliszkoztam, mert jött már a hajnal.

Az úton meg - hallják - kikkel találkoztam?

Azokkal az elátkozott pandúrokkal.

Elöl a főpandúr daruszőrű lován,

de én perselyemmel úgy találtam kupán:

lováról leesett, a földön hempergett,

én meg úgy nevettem, könnyem is kiesett.

Tegyenek hát perselyembe, hogyha drága

kendteknek még az a két szeme világa!

Huszár *(beront az ajtón):*

Állj félre, barátom, én is hadd beszéljek,
ilyen nagy kófiától nem is igen félek!

Bajuszomra mondom, jó katona voltam,
nagy, véres csatákba sok vitézt levágtam.

Apám híres kardja villog a kezemben,

bátorság csillaga ragyog a szememben.

Hogyha jönnek megint háborús napok,

jó pejparipámra legottan felkapok.

(félreáll)

Juhász *(kiszól az ajtón):*

Jöjjön be kend, öregapó, mert megfázik odakinn!

Öregapó *(kívülről):*

Nem megyek, mert félek, hogy a hétméteres kolbászt a nyakamba akasztják!

Juhász *(mint fent):*

Ne féljen, kend, nem olyan serény itt a háziasszony!

Jöjjön be kend, öregapó!

Öregapó *(mint fent):*

Nem megyek, mert félek, hogy a tele kulacsot a kezembe nyomják!

Juhász *(mint fent):*

Ne féljen, kend, nem olyan szíves itt a házigazda!

Jöjjön be kend, öregapó!

Öregapó *(mint fent):*

Megyek már, megyek, csak nyissátok ki az ajtót, mert sehol sem lelem a kilincstartót!
Juhász *(kinyitja az ajtót)*:

Vigyázzon kend, öregapó, mert itt egy hetvenhétméteres nagy gödör van ám!

Öregapó *(bejön, keresztülugorja a képzeletbeli gödröt)*:

Hopp, Istók, itt vagyok! Szerencsés, lencsés, füstölt kolbászos jó estét kívánok! Hát ti, fiaim, idebenn csak esztek-isztok, szegény öregapátok penészes szakállára nem is gondoltok?

Juhász:

Se nem eszünk, se nem iszunk, se nem dorbézolunk, mindig csak magára gondoltunk.

Öregapó:

No hát, akkor adjatok egy kis bort hamar! Bejártam Ázsiát, Afrikát, Amerikát, mégsem kaptam sehol egy pohár pálinkát.

Juhász *(odaadja neki az üres kulacsot)*

Öregapó *(inni akar belőle)*:

Lám, lám, ilyenek vagytok ti is, fiaim, hát az öregnek üres fenékkal adjátok oda a kulacsot?

Juhász:

Dehogyis, öregapó, csakhogy a hosszú úton kiszáradt belőle. Ne búsuljon na, majd megtölti a gazda! Addig is beszéljünk egy kicsit. Tud-e kend, öregapó, keresztet vetni?

Öregapó:

Hát már hogyan tudnék Debrecenbe peracet enni!

Juhász:

Nem peracet enni: keresztet vetni!

Öregapó:

Hát biz azt nem tudok, édes fiam.

Juhász:

Mondja hát, kend, utánam: Atyának....

Öregapó:

Fia vagyok apámnak.

Juhász:

Fiúnak...

Öregapó:

Fiam is van tizenhárom, csak úgy futnak. Megyek én is utánuk.
(indulni akar)

Juhász *(visszatartja)*

Ne menjen, kend, sehová! Mondja tovább: Szentléleknek...

Öregapó:

Szentebb az én lelkem, mint a tiétek összevéve, hiszen már vén vagyok!

Juhász:

No, ez nem megy, öregapó! Tud-e hát, kend az órajárásához?

Öregapó:

Hát már hogyan tudnék az orrom járásához!

Juhász:

No hát, hány az óra?

Öregapó *(elővesz egy nagy vereshagymát, megnézi)*:

Háromnegyed zödre, feküdj le a földre!

(az angyalok kivételével mind lefeküsznek)

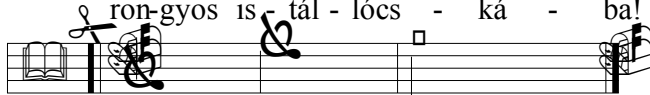
Angyalok:

1. Pász - to - rok, kel - jünk fel,
ha - mar in - dul - junk el

Bet - le - hem vá - ro - sá - ba,
ron - gyos is, tál - lócs - ká - ba!

Si - es - sünk,
ne kés - sünk,

hogy még e - zen éj - jel o - da - ér - hes - sünk,
mi U - runk - nak tiszt - e - le - tét te - hes - sünk!

Öregapó (horkolni kezd)

1. Angyal (előlép):

1. No - sza, ju - há - szok, kik a he - gyek - ben
nyá - jat le - gel - nek a nagy völ - gyek - ben,

mit mon - dok, hall - já - tok, Bet - le - hem - ben!
és ezt csu - dál - já - tok

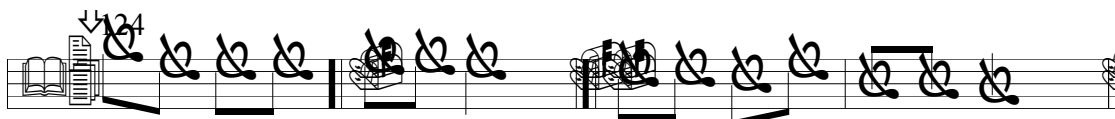
(az ismétlést mindkét angyal énekli)

Juhász (felugrik és folytatja az éneket):

2. Nagy fényesség tűnt imént szemembe,
és egy szép angyal fennen hirdette,
: hogy Jézus született, jászolba tétetett
: Betlehemben. :

Betyár, Juhász, Öregapó, Bojtárok (a Juhász éneke közben feltápáskodnak, szemüket dörzsölik. Az ismétlést mindannyian éneklik, botjukat a padlóhoz ütögetve.)

Juhász (előrelép és énekel):

1. Megy a ju - hász le - fe - lé, bocs - ko - rát is el - vesz - té.

2. Kérdik tőle, mi ujság, mi ujság,
 hogy így járunk mezitláb,
 hogy így járunk mezitláb.
3. Megjött már a Messiás, Messiás,
 menjünk hozzá, jó pajtás,
 menjünk hozzá, jó pajtás!
4. Rázd meg juhász, a bundát, a bundát,
 fogj egy göndör báránycát,
 fogj egy göndör báránycát.
5. Viszünk neki lisztecskét, lisztecskét,
 főzünk neki pépecskét,
 főzünk neki pépecskét.
6. Viszünk neki furulyát, furulyát,
 fujunk bele szép nótát,
 fujunk bele szép nótát.

Betyár *(előlép, perselyét megcsörgetve):*

Ki Jézus nevében jöttünk mi e házba,
 a betyár perselyét ne hiábba rázza!
 Megyünk békességgel tovább is, ha lehet,
 kívánunk a háznak boldog ünnepeket!

(megvárják, míg kapnak valamit, azután felszedelőzködnek. Induláskor éneklik):

90

No-sza, te-hát, jó gaz-da, bo - csáss min - ket ú - tunk - ra!

Há - zad - ra, nyá - jad - ra

száll - jon Is - ten ál - dá - sa, al - le - , al - le - lu - ja!

Luca- nap / dec. 13. /

Szent Lucia

A harmadik és a negyedik század fordulóján élt Siracusában, Szicília szigetén. Előkelő, nemesi család tagja volt, szép, fiatal lány, aki egy alkalommal elkísérte beteg édesanyját Szent Ágota sírjához, hogy annak közbenjárását kérjék a gyógyulás érdekében. Itt álmában megjelent neki a szent, és hívta az égiek seregébe. Mikor felébredt, Lucia kérte meggyógyult édesanyját, ne adják férjhez, mert ő immár örökre Jézus Krisztus jegyesének tekinti magát. Ebbe azonban elhagyott vőlegénye nem tudott belenyugodni, s ezért feljelentette a lányt keresztény hite miatt Pascasius fejedelemmel. A fejedelem mindent megkísérelt, hogy Luciát a pogány bálványok előtti áldozat bemutatására kényszerítse, de hiába. Ekkor megpróbálta elvitetni a borbélyházba, hogy ártatlanságában megszégyenítse, de Isten segítségével nem sikerült - még ötven igavonó barommal sem - elvonszolni a szüzet. Ezután kiadta a parancsot, olajjal és szurokkal öntsék le és égessék el, ám a tűz sem fogott rajta. Végül rabtartói elvágta a torkát, de addig nem halt meg, míg imádságát be nem fejezte.

Lucia a legenda szerint Jézus menyasszonya volt, ezért házasságszerző szentnek tartották.

Nevének eredete: A Lucia - magyarul Luca - név a Lux, azaz a "fényesség" szóból származik. A fényrel való kapcsolata miatt már a középkorban a szemfájások védőszentjének tekintették. Az egyház is bizonyára azért választotta ünnepének december 13-át, mert a 16. századi Gergely-naptár életbelépése előtt ez volt az év legrövidebb napja, a téli napfordulatnak, a világosság születésének kezdete. Így magyarázható, hogy a magyar népi képzelet szerint is december hó folyamán e naphoz kötődik a legtöbb, varázslás, népi babona.

Boszorkányok

A Szent Luca-alak a sötétség miatt átalakult Luca-boszorkánnyá. A bűbájosok, boszorkányok, rontások ellen úgy védekeztek, hogy Luca előestéjén minden ajtót, ablakot zárva tartottak a gonosz ellen. A kulcslyukba dugott fokhagyma, a bal ajtófélfába vágott kés és a keresztbe állított söprű is elriasztotta őket. Egyes vidékeken fokhagymával rajzoltak keresztet az ólak ajtajára, s közben mondogatták: "Luca, Luca, távol légy!" A seprűket is eldugták a boszorkányok elől. E napon sem kölcsönadni, sem kölcsönkérni nem volt szabad, nehogy a kölcsön a boszorkányok kezére kerüljön.

A naphoz fűződő hiedelmek főleg naptári jellegűek, és főleg a tyúkok termékenységvarázslatához kötődnek (jóslás, tiltás, mágia)

(Pl. tilos varni, mert "bevarrják a tyúk fenekét"); éjjel 12 órakor megbökdösik a tyúkokat piszkafával, hogy jól tojjanak; a gazdasszony minél többet üljön napközben, hogy a kotlók is jó ülések legyenek.

Luca napi szokások

A legnevezetesebb népi szokás az un. *Luca székének* faragása. Ennek a szabályos ötszög köré írt, öt egyenlő szárú háromszögből formált csillag volt az alakja, állítólag már a kelták varázsló papjai, a druidák is ismerték. Készítője Luca napjától kezdve mindennap faragott rajta egy kicsit, csak karácsony estéjére volt szabad elkészülnie vele. Ezért terjedt el a mondás: Lassan készül, mint a Luca széke. A hagyomány szerint többnyire kilencféle fából állították össze: kökény-, boróka-, körte-, som-, jávor-, akác-, jegenyefenyő-, cser- és rózsafából.

Arra szolgált, hogy segítségével tulajdonosa felismerje a falu boszorkányait. Ugyanis, ha magával vitte az éjféli misére és ott ráállt, nyomban meglátta, ki az, mert az illető ilyenkor szarvat hordott. A hiedelem szerint leleplezése után azonban ugyancsak jól tette, ha gyorsan szaladt haza, ahogy csak bírt, különben

széttépték a boszorkányok. Ez azonban csak akkor sikerülhetett neki, ha az úton hazafelé szüntelenül szórta a mákot, mert azt a boszorkányok kötelesek voltak felszedni, s így nem érhatték be. Miután hazaért, a Luca-széket el kellett égetnie.

KOTYOLÁS

A legények hajnalban elindultak végigjárni az ismerős házakat. Általában szalmát, fadarabot vittek magukkal. Erre rátértek és előadták termékenységvarázsló, mágikus szövegüket:

"Luca, Luca, kitty-kotty,
Tojjanak a tiktyok!
Kolbászuk olyan hosszú legyen, mint a falu hossza,
Szalonnájuk olyan széles legyen, mint a mestergerenda,
Zsírjuk annyi legyen, mint kútban a víz!
Annyi pénzük legyen, mint a pelyva,
Annyi csirkéjük legyen, mint a fűszál,
Annyi tojásuk legyen, mint égen a csillag!
Luca, Luca, kitty-kotty,
Tojjanak a tiktyok!"

Ajándékba tojást kaptak, de ha nem, akkor fenyegetőzni kezdtek: "Egy csirkéjük legyen, az is vak legyen!" A szalmát a gazdasszony a tyúkok alá dugta, a vendégeket a konyhában ültette le, és úgy tartották, szerencsét hoz a tyúkokra, ha aznap legény érkezik elsők a házhoz.

***

December 13-án, Luca-napján hajnalban vagy reggel a falu fiúgyermekei 4-5 fős csoportokban jártak házról-házra lucázni. A vezető, a „gazda” nagyobb, a többiek kisebb pásztorbotot vittek magukkal; a vezetőnél nagy tarisznya is volt. Beköszöntött:

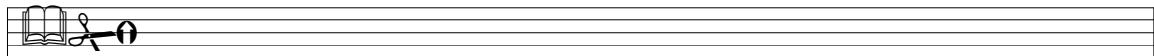
- Szabad-e kendtek tisztességes, becsületes házánál lucázni?

Ha beengedték őket, először is fadarabokat kerestek a háznál, azokat a padlóra tették, s arra ültek; másutt szalmát vittek magukkal és azt szórták a földre (A tyúkok utánzásával ugyanis a háziállatok bőségét, egészségét varázsolják.).

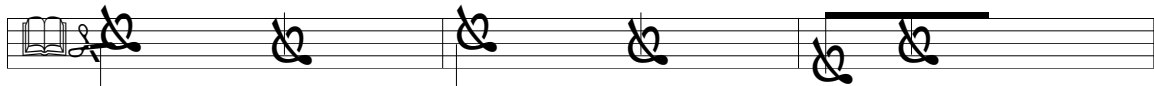
Elkezdtek:

Lu - ca, Lu - ca, kitty - kotty, kitty - kotty, ga - la - go - nya ket - tő, há - rom!

Ennek a gazdának annyi disznója legyen, egyik ólból
kifusson, a másikba befusson, a harmadikba is jusson!

Kity - koty, kitty - koty. Lu - ca...

2. Ennek a gazdának akkora disznója legyen, mint egy ház; akkora szalonnája, mint a mestergerenda; annyi zsírja, mint a kútban a víz; annyi töpörtyője, mint a Dunában a fövény; kitty-koty, kitty-koty, Luca, Luca...

3. Ennek az asszonynak annyi tojása legyen, mint az égen a csillag, annyi csibéje legyen, mint a földön a kövecs; kitty-koty, kitty-koty, Luca, Luca...

4. Ennek a lánynak akkora nyelve legyen, mint egy tepsi, úgy forogjon, mint a nagypénteki kereplő; kitty-koty, kitty-koty, Luca, Luca...

5. Doktor, patika éhen haljon a barmuk a zsírtól megfulladjon, a gazdasszony sose lustálkodjon; kitty-koty, kitty-koty, Luca, Luca...

6. Majd meg - lá - tom, mit ad - tok, Lu - ca, Lu - ca...
a - mit ad - tok, el - ve - szem,
van ta - risz - nyám, el - te - szem,

Ha nem ad - nak sza - lon - nát, le - vá - gom a ge - ren - dát,
ha nem ad - nak hur - kát, el - vi - szem a Jul - csát.

A végén tapsoltak, kukorékoltak. A gazdasszony krajcárt, pogácsát, almát, diót, szalonnát adott nekik. Köszöntek és elmentek, a gazdasszony pedig az ott maradt szalmát betette a tyúkok alá (mert akkor úgy hitték, hogy jobban tojnak).

XXXXXXXXXXXXXX

Luca napja

Lu-ca, Lu-ca, kitty - kotty, kitty - kotty,

ga - la - go - nya há - rom,
a pá - lin - kát vá - rom.
Ha nem ad - nak sza - lon - nát,
Le - vá - gom a ge - ren - dát.
Ha nem ad - nak kör - tét,
El - vi - szem a Bös - két.

LUCABÚZA

Tányérban, meleg helyen búzát csiráztatott e naptól kezdve a gazdasszony. Volt, ahol gyertyát vagy pohárban égő méceszt is tettek a búza középebe. Jó jelnek számított, ha a búza Karácsonyra szárba szökken (30-40 cm).

LUCAHAGYMA

Luca-napján hat vöröshagymát félbevágtak, kiszedték a közepét, sót szórtak a belsejébe. Attól függően, mennyire eresztett levét egy-egy fél hagyma, következtettek a jövő év hónapjainak csapadékosságára.

LUCAKALENDÁRIUM

Lucától Karácsonyig minden nap megfigyelték az időjárást, abból következtettek a következő év hónapjainak időjárására.

LUCAPOGÁCSA

Tollat tettek a pogácsákra, és akié megperzselődött, az közeli halálra számíthatott.

A jövődöbéli neve is kiderült a pogácsákba besütött nevekből. Ugyanezt a célt szolgálta a LUCACÉDULÁK készítése is: 12 cédulára férfineveket írtak, Luca-naptól Karácsonyig minden nap tűzbe dobtak egyet, és amelyik utoljára maradt, az mutatta a leendő társ nevét.

István- nap /dec. 26. /

December 26. - karácsony másodnapja István napján zabot és sót szenteltetett a régi falu népe, regősök járták a házakat. Istentisztelet után "istvánoltak": zenezóval, rigmusokkal köszöntötték fel az Istvánokat.

Regölés

István napjától, december 26-tól újévig jártak a regősök. A regölés lényegében természetvarázsló köszöntés -, bőségvarázsló, párokat össze bűvölő, adománygyűjtő célzatú szokás volt.

A regölés a téli napforduló pogánykori ünnepének emléke. A karácsony táji népszokások egyik legértékesebb hagyománya, egyike a legrejtelmesebb szokásainknak, melynek eredete, elemei, célzata - sok kutatás ellenére sem világos még előttünk.

A regősök ősi, pogánygyökerű, varázserejű jókívánságokat mondtak a háziaknak. A szokás legfontosabb mozzanata ugyanis a jókívánságok kifejezése. Hiszen a regősök eredetileg nem közönséges köszöntők, hanem varázslók voltak, akiknek hatalmukban állt a szavakkal kifejezett jókívánságok valósággá idézése is. A "reg" szó hevületet jelent - a sámán extázisra, rejtekezésére utaló ki fejezés. A zajütésben és a "regő rejtem"-féle szavak ritmikus ismétlésében a finnugor sámánvarázslás csökevénye mutatható ki. Utal a szokásnak a téli napforduló ősi primitív ünnepével való kapcsolatára is.

Az Erdélyben és a Dunántúlon fennmaradt szokás fő részei:

- bevezető
- szarvas-ének (téli égbolt csillagképe)
- gazda-ének (bőséget varázsol a gazdának)
- összeregölés (leányt, legényt név szerint összeénekelve)
- záradék (adományra felhívás vagy elvonulás)

Férfiak, legények "kifordított bundában, kucsmában, kezükben láncos vagy csörgős bottal, köcsögdudával, fúruházzal léptek be a házba, és énekeltek a regősénekeket. Bevezetőjükben megnyugtatták a családot, hogy nem rablók, hanem Szent István szolgái. A csodaszarvasról, tiszta forrásról, pázsitról daloltak, majd termékenységet varázsló jókívánságokat mondtak a gazdának és háza népének. Ahol eladó lány volt, ott legénnyel regölték össze, hogy mielőbb bekössék a fejét. Befejezésül az ősi refrént énekeltek: hej regő rejtem." (Timaffy L.)

Egyházassfalun (Rábaköz) gyűjtötték az alábbi változatot:

"Eljöttünk eljöttünk Szent István szolgái,
Régi szokás szerint szabad megtartani.
Hej regő rejtem, regő regő regő rejtem.
Amoda át folyik egy sebés folyóvíz
aztat körül follja zöd selyem pázsitja
zöd selyem pázsitján csodatevő szarvas
csodatevő szarvasnak ezer ága boga
ezer ága bogán ezer mise gyertya
gyulladva gyulladjék ótadva aludjék.
Hej regő rejtem, regő regő regő rejtem.
Ide is mondanának egy szép legényt
Kicsoda volna szép legény Varga Jóska szép legény.
Amoda át is mondanának egy szép leányt
Kicsoda volna szép leány Német Rózsi szép leány
hej regő rejtem, regő, regő, regő rejtem.
Regüllük a gazdát vele az asszonyát
hej regő rejtem, regő regő regő rejtem.
Szege lóg egy zacskó telő van százassal
felő a gazdáié, felő a regősöké,
hej regő rejtem, regő, regő regő rejtem."

egy	hold	föl -	dön	száz	ke -	pe	ro -	zsot,
egy	hold	föl -	dön	száz	ke -	pe	bú -	zát,
egy	hold	föl -	dön	száz	ke -	pe	ár -	pát,
egy	hold	föl -	dön	száz	ke -	pe	za -	bot!

Haj, re - gü rej - tünk, a nagy Ur - is - ten.
 azt is meg - en - ged - te

2. Adjon az Ur isten
 ennek a házigazdának
 két kis ökröt,
 egy kis bérest,
 csöngős-pöngős szekeret,
 aranyos ostor nyelet!
 Refrén

3. Adjon az Ur isten
 ennek a házigazdának
 két kis disznót
 kilenc malacával,
 fele göbe, fele kan,
 egyik ólbú kifusson,
 a másikba befusson!
 Refrén

A regölésben szerepel a csodaszarvas.

A szarvas

A szarvas a bőség, a termékenység jelképe. Az évenként lehullatott és újránövesztett agancsa révén egyetemes jelkép: -az örök megújulás, újjászületés szimbóluma.
 A regölés és a hozzá kapcsolódó rítusok alapján a csodaszarvas a téli napforduló égboltjának jelképe. A csodaszarvas szarvai közt a Nap, majd az azt helyettesítő gyertyák a megújuló, újjászülető fényt jelképezik, egyben a hosszú életet, a halhatatlanságot szimbolizálják. A regöséneknek pogány, csillaggyertyás agancsú csodaszarvasa keresztény vonatkozásban a karácsonykor megszülető Krisztussal azonosul. A felhőből alászálló szarvas tehát égi követté válik - Krisztust jelképezi. A mitikus csodaszarvas a magyarságnak új hazát mutatott, a csodafiú szarvas, vagyis Jézus Krisztus az égi hazát nyitotta meg István királynak. Ebből is kitűnik, hogy a régi pogánykori szokásokat átszínezték a keresztény vallás elemei.